

Пропозиції
Міністерства фінансів України
до проєкту Закону України
«Про внесення змін до Закону України «Про ринок електричної енергії»
щодо застосування алгоритму розподілу коштів з поточного рахунка
із спеціальним режимом використання»

Ініціатори законопроєкту: народні депутати України Герус А. М., Гриб В. О., Семінський О. В., Іоффе Ю. Я., Мулик Р. М., Камельчук Ю. О. та інші
реєстраційний номер 11301-д від 18.07.2024
до другого читання

1. Міністерство фінансів України не заперечує щодо ухвалення законопроєкту з урахуванням зауважень.

2. Проєкт Закону України розроблено з метою покращення платіжної дисципліни на ринку електричної енергії.

Законопроєктом запропоновано, зокрема:

ввести новий термін: несанкціонований відбір електричної енергії;

передбачити формування «постачальником останньої надії» переліку захищених споживачів та споживачів, об'єкти яких визначено об'єктами критичної інфраструктури (далі – захищені споживачі), та надати їм можливість відкривати поточні рахунки із спеціальним режимом використання, на які будуть перераховуватися кошти від здійснення господарської діяльності;

надати право оператору системи передачі та оператору систем розподілу відключати споживачів за несанкціонований відбір електроенергії, а постачальнику «останньої надії» – за невиконання договору про постачання електричної енергії та/або договору реструктуризації заборгованості (крім захищених споживачів) та відсутність рахунку із спеціальним режимом використання (для захищених споживачів);

передбачити затвердження Кабінетом Міністрів України порядку операцій та алгоритму розподілу коштів за рахунками із спеціальним режимом використання захищених споживачів, зокрема з урахуванням можливості спрямування 50 відсотків коштів на погашення заборгованості за електричну енергію та/або послуги з розподілу, передачі, диспетчерського (оперативно-технологічного) управління;

встановити тимчасовий порядок розподілу підсумкової суми надлишково отриманого доходу (на період дії воєнного стану та протягом одного року з дня його скасування), отриманого оператором системи передачі за результатами діяльності з диспетчерського (оперативно-технологічного) управління у 2023 та 2024 роках, та спрямування її на погашення боргів на балансуєчому ринку (50 відсотків) та на покриття витрат оператора системи передачі на виконання спеціальних обов'язків із забезпечення збільшення частки

ДОКУМЕНТ СЕД Мінфін АСКОД

Сертифікат [26B2648ADD3032E104000000A2FE2E00178CAB00](#)

Підписувач [Улюгін Денис Валерійович](#)

Дійсний з [04.11.2022 13:28:15](#) по [04.11.2024 13:28:15](#)

Міністерство фінансів України

47020-09/1/56 від 21.10.2024

виробництва електричної енергії з альтернативних джерел енергії (далі – ПСО) (50 відсотків);

запровадження мораторію на арешт коштів на цих рахунках;

зупинення на період воєнного стану нарахування та/або сплати неустойки (штрафу, пені) за прострочення виконання грошового зобов'язання, сплату якої передбачено договорами між учасниками ринку електричної енергії, а також виконавчих дій та заходів примусового виконання рішень (у тому числі накладення арешту на майно та кошти) у провадженнях, боржниками за якими є постачальники універсальних послуг, гарантований покупець, оператор системи передачі, оператори системи розподілу, виробники електричної енергії.

Проектом Закону України передбачено внесення відповідних змін до законів України «Про ринок електричної енергії», «Про виконавче провадження» та Цивільного кодексу України.

До законопроекту надано такі зауваження:

1) У законопроекті та національних і міжнародних стандартах бухгалтерського обліку / фінансової звітності відсутнє визначення «підсумкова сума надлишково отриманого доходу» з диспетчерського (оперативно-технологічного) управління, яку відповідно до пункту 11⁵ розділу XVII «Прикінцеві та перехідні положення» законопроекту запропоновано спрямувати на погашення боргів на балансуєчому ринку та на покриття витрат оператора системи передачі на виконання ПСО.

Законом України від 21.08.2024 № 3915-IX «Про внесення змін до деяких законів України щодо врегулювання окремих питань використання термінології у сфері енергетики» вже передбачено спрямування на вищезазначені цілі коштів, отриманих оператором системи передачі від розподілу пропускної спроможності міждержавного перетину.

Водночас НЕК «Укренерго» в 2023 році недовиконала план отримання доходу від диспетчеризації майже на 2,0 млрд гривень (або на 11 відсотків).

Також слід враховувати, що доходи, отримані від реалізації послуг із диспетчерського (оперативно-технологічного) управління, мають покривати в першу чергу витрати на їх створення (забезпечення).

З огляду на це, зазначену норму законопроекту потрібно доопрацювати та надати фінансово-економічні обґрунтування спрямування цих доходів.

2) Ураховуючи невизначеність фінансового стану підприємств паливно-енергетичного комплексу в умовах обстрілів об'єктів критичної інфраструктури, а також відсутність фінансово-економічних обґрунтувань стосовно спрямування 50 відсотків коштів, які надходять на поточний рахунок із спеціальним режимом використання, запропоновано передбачити спрямування цих коштів у порядку та розмірі, встановленому Кабінетом Міністрів України.

3) Зупинення нарахування та/або сплати неустойки (штрафів, пені), а також виконавчих дій та заходів примусового виконання рішень (у тому числі накладення арешту на майно та кошти) у провадженнях, боржниками за якими є

постачальники універсальних послуг, гарантований покупець, оператор системи передачі, оператори системи розподілу, виробники електричної енергії, не вирішить питання кризи неплатежів на ринку електричної енергії та може призвести до втрат фінансових ресурсів у цих суб'єктів господарювання, накопичення боргів та поглиблення кризи нерозрахунків.

Крім цього, в умовах дефіциту бюджетних ресурсів, нарощення заборгованостей споживачів на ринку електричної енергії призводить до збільшення потреби компенсації з Державного бюджету України суб'єктам таких ринків, на яких покладено спеціальні обов'язки.

Водночас у Законі України «Про Державний бюджет України на 2024 рік» та проекті Закону України «Про Державний бюджет України на 2025 рік» (реєстр. № 12000 від 14.09.2024) відсутні джерела для відшкодування вищезазначених витрат.

Також реалізація цих норм законопроекту призведе до зменшення надходжень податків і зборів (обов'язкових платежів) до державного та місцевих бюджетів, що матиме негативний вплив на їх дохідну частину.

Отже, питання взаєморозрахунків на ринку електричної енергії має вирішуватись на договірних засадах та тарифними методами, з огляду на те, що відповідно до Закону України «Про ринок електричної енергії» діяльність вищезазначених учасників ринку регулює Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг.

**Перший заступник
Міністра фінансів України**

Денис УЛЮТІН